

- Van Piere, Eindhoven, 19-11-2015.

Het Eindhovens Bels lijntje

Een Kempische spoorbaan
in de Groote Oorlog

Gerard Strijards

Eindhoven

Willemstraat

- Vredige dagen...

Oorlogsdreiging

- Wilhelm II verklaart Frankrijk de oorlog;
- België is opmarsgebied.
- Represailles aangekondigd bij tegenstand !!!

- De agressor

Belgie verzet zich

*Koning Albert I
van België*

- Ongedachte tegenstand voor Wilhelm II
- De gruendliche duitse planning loopt in het honderd
- België wordt uiteindelijk onder de voet gelopen

Vluchtelingen – Bels lijntje

*Luik 5 aug. 1914
de brug over de Maas*

België

Luik verdedigd zich manhaftig,
maar de overmacht is te groot.
Uiteindelijk trekken de Belgen terug.

De forten bij Luik

Nederland

- Neutraliteitsproclamatie
 - Mobilisatie en in afwachtingsopstelling
 - In- en export beperkingen
 - Monetaire bevroezingsmaatregelen
 - Staat van Oorlog en Staat van Beleg afgekondigd
 - Stillegging internationaal treinverkeer.
-
- Eindhoven: Derde divisie met mobiele brigades.

maar, het Bels lijntje blijft rijden volgens de dienstregeling.

Wilhelmina

inspecteert de troepen “te velde”.

Maastricht 1915

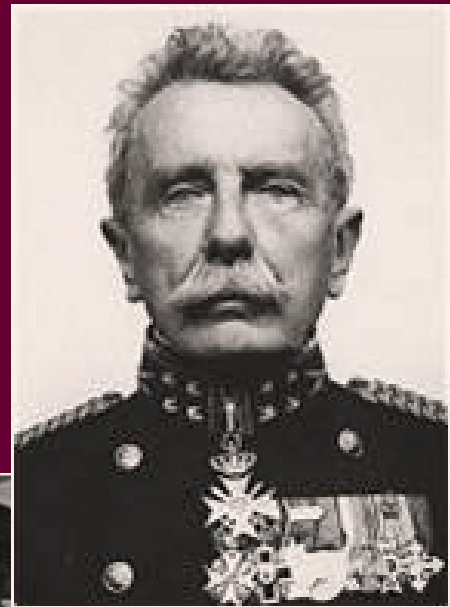
Bels lijntje

- EXTERRITORIALE SPOORWEG
 - Luik ... veel tussenstations ...Eindhoven
 - Geen identiteitspapieren
 - Geen plaatsbewijzen...
 - Illegale grensovergang
 - Rijp en groen, braaf en crimineel
- MILITAIR GEZAG
 - Wil het lijntje platleggen
 - Angst voor bewapende pantser treinen
 - Al dat illegale volk en ook nog deserteurs?
- REGERING
 - Lijntje valt buiten NL rechtsmacht
 - Saksen-Coburgs grootaandeelhouders
 - Contractuele vervoersplicht
 - Voorbeeld: spoorwegverdrag Rijn-oeverstaten

Generaal Snijders (Militair Gezag)

- Snijders beroept zich op staatsveiligheid
 - Contracten zijn ondergeschikt
 - Wil niet dweilen met de kraan open
- Privaat initiatief neemt het voortouw
 - Kapelaans in Woensel en Strijp beginnen “gewoon” opvang te regelen
 - Net Syrie: tenten, kampementen, inzet Rode Kruis etc.
 - Bisdommen en Ordes financieren
- De burgemeester van Eindhoven (Mens):
 - Aanzuigende werking
 - Terugsturen.

Naastenliefde?

Paus Pius X op zijn sterfbed: “de Kerk zij universeel in haar naastenliefde”

Burgemeester en wethouders van Eindhoven voegen zich morrend naar de uitspraak van de paus....:

- Barakken in Woensel
- Liefdesgesticht in Strijp
- Eikenburg in Stratum
- Tentenkamp Willemstraat
- Liefdesgesticht/binnenziekenhuis Rozemarijnstraat
- VIPs zijn altijd in voor een foto

De val van Antwerpen

7 oktober 1914

- De vluchtelingen komen met treinen, stoomtrammetjes en het Bels lijntje in grote aantallen Nederland binnen.
- NL-regering :
 - Selectie bij de poort
 - Deserteurs uitzonderen
 - Besmettelijke ziektes naar quarantaine
 - Criminelen (weer) insluiten
 - Beperken van bewegingsvrijheid
- En dat alles zonder enige wettige grondslag
- Vreemdelingenwet 1849 ontoereikend

Bombardement met Zeppelins

Belgisch grondgebied in Nederland ?!?

- Vluchtelingenkamp in Woensel
“Belgisch grondgebied”?
- Bels lijntje onderworpen aan
Belgisch militair recht?
 - Eindhoven vond JA
(andermans problemen)
 - Juristen in Den Bosch en
Den Haag: NEE

Dodelijke draad

- Aangelegd door Duitsland in 1915
- Ter bescherming tegen illegalen
- Rustgevend effect
- 1916-1917
 - opstanden en ongeregeldheden, wegens voedseltekorten
 - Blokkades
- Grote vluchtelingen stromen verdelen
- Deserteurs aparte problematiek

Eind van de oorlog Belgisch annexatiedrift

- Limburg
 - Zeeuws Vlaanderen
 - Enclaves
 - Grenscorrectie in de Kempen
-
- Allemaal omdat Nederland Deutsch-freundlich was geweest:
 - Asiel Duitse keizer
 - Zand-grint kwestie
 - Nederland verrijkte zich
 - Vluchtelingen uitgebuit

Versailles 1918-1919

Belgische inzet bij vredesonderhandelingen

Inzet

- Schelde regiem herijkt
- Geen betaling opvang vluchtelingen
- Duitse keizer uitleveren
- Eindhoven gedenationaliseerd

De Belgische vertegenwoordiger Hymans is niet de goede onderhandelaar:

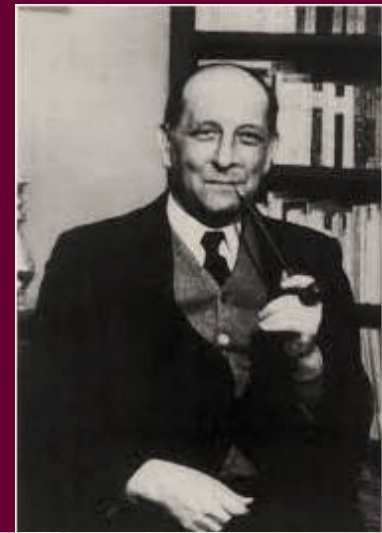
- Pedant, langdradig, frikkerig
- Slachtoffer-rol
- Roept antipathie op

Uitkomst

- Nieuw Schelde regiem.
- Geen betalingen.
- Geen uitlevering keizer.
- Bilateraal: Antwerpen-Moerdijk kanaal.
- Annexaties: niet.
- Enclaves: te moeilijk.
- Veel Belgen blijven in NL.
- Bels lijntje ongewijzigd !

Jan van Nijlen

NL-genaturaliseerde Belg

Bestijg de trein nooit zonder uw valies met dromen

Dan vindt ge in elke stad behoorlijk onderkomen

Zit rustig en geduldig naast het open raam:

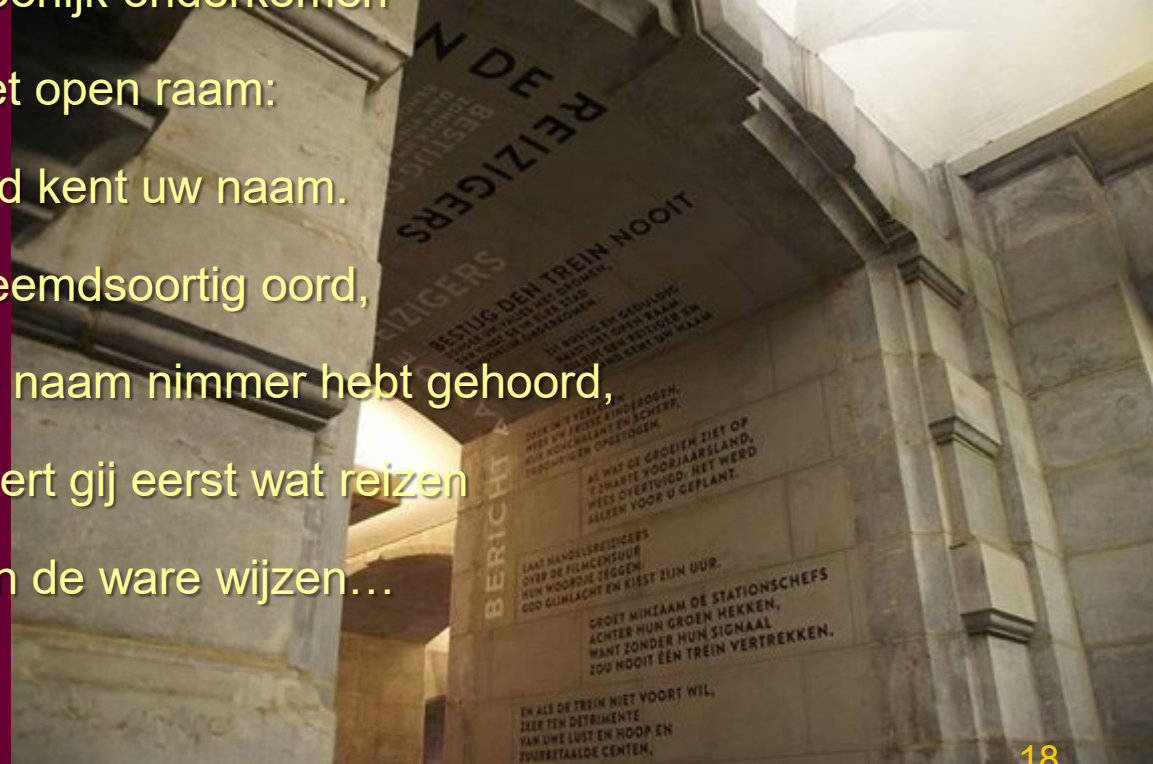
Gij zijt een reiziger en niemand kent uw naam.

En arriveert de trein in een vreemdsoortig oord,

Waarvan ge in uw bestaan de naam nimmer hebt gehoord,

Dan is het doel bereikt, dan leert gij eerst wat reizen

Betekent voor de doolaards en de ware wijzen...

Nederland - België

2015

- Hartelijk dank voor uw aandacht.